

NOVÍ OBYVATELÉ OLOMOUCKÉ ZOO MAJÍ POHLED ZABIJÁKA A LEZOU SI NA ZÁDA...

To, že se v útrobách pavilonu žiraf naskytne návštěvníkům pohled na terária v novém kabátu, je už známé. Dnes se vám ale představí ti, které chováme zcela nově. „Rozhodli jsme se jedno z insektárií v pavilonu Kalahari obsadit nevšedním druhem dravé ploštice-zákeřnicí dvojtečnou. Bezobratlí jsou obecně málo známí, přitom hrají ve všech ekosystémech klíčovou roli. Pod pokličkou na první pohled pro mnohé odpudivých tvorů se skrývá obrovská rozmanitost a unikátní adaptace k životu na Zemi. Dalším novým obyvatelům se zajímavým způsobem života je štír jedovatý. Toho však prozatím chováme v zázemí zoo,“ sdělil terarista Miroslav Vaverka.

ZÁKEŘNICE DVOJTEČNÁ (*Platymeris biguttata*)

Tento africký druh ploštice se zcela příznačným názvem zákeřnice, patří mezi **bravurní lovce** a s dalšími **6800 druhy** patří do čeledi zákeřnicovití *Reduviidae*. Ústní **ústrojí** ploštice je **bodavě sací**, velká část z nich jej využívá k **nabodávání rostlin** a **sání rostlinných šťáv**. U zákeřnic se však stal velmi účinnou **zbraní** určenou k **lovu**. Do své **kořisti**, kterou je nejčastěji jiný **hmyz** nebo vzácněji i **menší obratlovci**, se s mistrnou obratností zabodnou, vpraví do těla této nebohé oběti **sliny** a hotový **koktejl enzymů**, které ji natráví. Zároveň ji **zafixují předními končetinami**. Kromě lovu však tuto tekutinu využívají i proti svým nepřátelům. Mohou totiž zacílit a **vstříknout ji do očí** protivníka až **do vzdálenosti 30 cm**, čímž ho dočasně paralyzují a vydají se v úprk. Svou ne úplně přátelskou povahu dávají na odiv okolí, mají totiž **výstražné** (aposematické) **zbarvení**, kterým protivníka dopředu varují, aby nic nezkoušel. Ani samotné **bodnutí** tohoto živočicha není příliš příjemným zážitkem a je poměrně **dosti bolestivé**. Najdou se mezi nimi i **druhy**, které **sají krev obratlovců**, jedná se zejména o zástupce podčeledi *Triatominae*, kterým se v angličtině přezdívá – **kissing bugs (líbající brouci)**. Přenášejí např. původce **Chagasovy nemoci** prvoka *Trypanosoma cruzi*.

ŠTÍR JEDOvatý (*Tityus stigmurus*)

Štíři byli **svědkem počátku i konce dinosaurů**. Suchozemští štíři se objevili v **prvohorách**, před 300 milióny lety. Jejich **vodní předchůdci** žili již v období siluru **před více než 400 milióny lety**. Štíři patří do **třídy pavoukoců**. Tyto jedovaté krasavce můžeme potkat v **tropických a subtropických oblastech**. I na území České republiky byl dříve z okolí Slapské přehrady dokládán výskyt štíra kýlnatého, jehož domovinou je však Středomoří. Štíři náležejí ke zvířatům **aktivním převážně za soumraku** a přes den se ukrývají. Typickým znakem je **protažený konec těla tzv. metasoma zakončená bodcem** do něhož ústí **jedová žláza**. Hlavohrud' nese pár **středových očí** a až pět párů **postranních očí**. Jejich **zrak však není silně vyvinut** a k **orientaci** v prostoru a lovu používají spíše nenápadné **chloupky** po celém těle, které **snímají otřesy** v blízkém okolí. Vyznačují se velkými **makadly s klepety**, která slouží k **uchopení kořisti**. Na lov se vydávají v noci nebo na ni čekají u svého úkrytu. Potravou jsou jim **bezobratlí a menší obratlovci**.

Štír **jedovatý** *Tityus stigmurus* **obývá Brazílii**, patří do toxicky významné čeledi *Buthidae* a tento druh se právem řadí k těm více jedovatým. Jeho zajímavostí je, že je **partenogenetický**, což znamená, že **samice se rozmnožují bez přičinění samců**, kteří se v populaci nevyskytují. V jejich **těle se vyvíjejí neoplozená vejce**. Následně **samice porodí larvy**, které jsou **stejného pohlaví** jako ona. Ihned **po porodu přešplhají na její hřbet**, kde se pevně drží, aby se s nimi mohla volně pohybovat. Po pár dnech se malí štíři **poprvé svlékají** a již nejsou plně závislí na matce. Následně se rozběhnou do okolí a již s ní nesetrvávají. Tím jsou její mateřské povinnosti splněny a v případě vzájemného střetnutí jí mohou posloužit i jako potrava. V Zoo Olomouc se mohou návštěvníci potkat i s dalším neméně zajímavým druhem – **štírem tlustorepým** *Androctonus australis* obývajícím severní Afriku. Tento druh má na svědomí **nejvíce lidských úmrtí** ze všech štírů.

Iveta Gronská

tisková mluvčí, marketing

+420 608 101 325